

Ne-cepljenje

TVEGANJE IN ODGOVORNOST

Če kljub zakonski obvezi niste dopustili cepljenja svojega otroka, se morate seznaniti s posledicami svoje odločitve.

Cepljenje proti nekaterim nalezljivim boleznim je v Republiki Sloveniji po Zakonu o nalezljivih boleznih obvezno za vse otroke. Izjema so otroci z zdravstvenimi razlogi za opustitev cepljenja. Cepiva za dojenčke in otroke preprečujejo resne in včasih smrtne bolezni, kot so meningitis, ošpice, davica, tetanus, oslovski kašelj in druge.

Če odložite nekatera obvezna cepljenja ali jih zavrnete, se lahko povečajo nekatera tveganja, zato morate ravnati odgovorno. Svetujemo vam, da upoštevate spodnja priporočila, saj boste tako zaščitili svojega otroka, svojo družino in tudi druge pred širjenjem nalezljivih boleznih.

Če je vaš otrok bolan in ima tudi **izpuščaj, najprej po telefonu** pokličite izbranega pediatra ali urgentno pediatrično ambulanto in se pred obiskom ambulante posvetujte o nadaljnjih ukrepih.

Vsakič, ko vaš otrok zaradi bolezni potrebuje stik z zdravstveno službo in:

- obiščete vašega pediatra ali kateregakoli drugega specialista,
- obiščete urgentno pediatrično ambulanto,

nujno opozorite zdravstveno osebje, da vaš otrok ni prejel vseh cepiv, priporočenih za njegovo starost.

Pri sebi imejte otrokovo knjižico o cepljenju, da je možno preveriti, katera cepiva je vaš otrok do tedaj prejel.

Informiranje zdravstvenega osebja o cepilnem statusu vašega otroka je ključno iz dveh razlogov:

- zdravnik bo upošteval možnost, da ima vaš otrok nalezljivo bolezen, ki je zaradi dobre precepljenosti pri nas izjemno redka.
- osebje, ki pomaga vašemu otroku, lahko izvede previdnostne ukrepe, kot je na primer izolacija vašega otroka, da se nalezljiva bolezen ne razširi na druge, posebej na tiste za katere bi lahko bila usodna. Skupina z velikim tveganjem na primer za ošpice so dojenčki, ki so premajhni, da bi bili cepljeni (mlajši od 10 mesecev). Pri majhnih dojenčkih, ki dobijo ošpice, je precejšnja možnost, da bodo hudo bolni in bodo potrebovali bolnišnično zdravljenje. Druga skupina z visokim tveganjem so osebe z oslabljenim imunskim sistemom, na primer bolniki z rakom ali osebe po presaditvi organa.

Za večjo varnost pred nalezljivimi boleznimi v vaši skupnosti:

- poskrbite, da bodo v cepilni knjižici natančni podatki o otrokovem cepilnem statusu,
- zavedajte se, da se lahko vaš otrok okuži tudi od ljudi, ki nimajo nobenih znakov bolezni. Na primer, meningitis, povzročen z bakterijo *Haemophilus influenzae* tipa b, se lahko razširi od ljudi, ki imajo bakterijo v svojem telesu, pa niso bolni. Človeku se ne vidi, da je kužen.

Če se v vaši skupnosti pojavi nalezljiva bolezen, ki jo preprečujemo s cepljenjem:

- Morda ni prepozno, da otroka še lahko zaščitite s cepljenjem. Pozanimajte se o tem pri izbranem pediatru in ponovno razmislite o svoji odločitvi.
- Lahko že ob enem samem primeru bolezni, ki jo preprečujemo s cepljenjem, vaš otrok morda ne bo smel obiskovati vrtca in šole, ker ni cepljen.
- Izbrani zdravnik ali epidemiološka služba vam bo povedala, kdaj je varno, da se necepljen otrok vrne v kolektiv. Bodite pripravljeni na to, da bo otrok lahko doma več dni ali več tednov.
- Poučite se o posamezni nalezljivi bolezni in njenem širjenju, kljub temu pa se ji v nekaterih primerih ne boste mogli izogniti. Ošpice so tako nalezljive, da se lahko necepljena oseba okuži v prostoru še nekaj ur po tem, ko ga je bolnik z ošpicami že zapustil.
- Vsaka bolezen je drugačna in čas od izpostavitve vašega otroka okužbi do pojava bolezni je lahko različen. Pozanimajte se pri izbranem pediatru, kdaj za vašega otroka ni več tveganja, da zbolí.

Če veste, da je bil vaš otrok izpostavljen bolezni, ki jo preprečujemo s cepljenjem, proti kateri pa ni bil cepljen:

- Poučite se o prvih znakih in simptomih bolezni,
- Takoj se posvetujte z zdravnikom, če se pri vašem otroku ali drugem družinskem članu pojavijo znaki ali simptomi bolezni. Ob tem je pomembno, da obvestite zdravnika ali zdravstveno osebje, da vaš otrok ni bil popolno cepljen ali sploh ni bil cepljen.
- Upoštevajte navodila zdravstvenega osebja za izolacijo vašega otroka, da ne bo v stiku z drugimi osebami, posebej z dojenčki in osebami z oslabiljenim imunskim sistemom.
- Vašo družino bo morda kontaktirala epidemiološka služba zaradi ukrepanja ob izbruhu nalezljive bolezni v skupnosti.

Če potujete z otrokom:

- Pred potovanjem obiščite spletno stran Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) Zadnje novice s področja nalezljivih bolezni (<http://www.nijz.si/sl/podrocja-dela/nalezljive-bolezni/zadnje-novice-s-podrocja-nalezljivih-bolezni>), da se poučite o možnih bolezenskih tveganjih in cepljenjih za zaščito vaše družine.
- Ne širite bolezni na druge. Če necepljena oseba na potovanju dobi nalezljivo bolezen, ki jo preprečujemo s cepljenjem, ne sme potovati z letalom, vlakom ali avtobusom, da se prepreči prenos na druge ljudi, dokler zdravnik ne ugotovi, da ta oseba ni več kužna.

Tetanus: cepljenje je najboljša zaščita vašega otroka

- Tetanus povzročajo bakterije, ki se nahajajo v zemlji. Če vaš otrok ni cepljen proti tetanusu, je izpostavljen tveganju, da zbolí, četudi so vsi ostali v skupnosti cepljeni proti tetanusu.
- Že majhna vreznina, onesnažena z zemljo, lahko povzroči okužbo. Več kot 10 % otrok in odraslih, ki dobijo tetanus, umre tudi ob najboljši intenzivni oskrbi.
- Če vaš otrok ni prejel vsaj treh odmerkov cepiva proti tetanusu in ima vreznino ali poškodbo, bo moral čim prej prejeti pasivno zaščito s specifičnim imunoglobulinom proti tetanusu.

Dodatne informacije:

- Cepljenje otrok, knjižica za starše: <http://www.nijz.si/sl/publikacije/cepljenje-otrok-knjizica-za-starse>
- Spletna stran NIJZ o cepljenju: <http://www.nijz.si/sl/podrocja-dela/nalezljive-bolezni/cepljenje>